

«Αναδιάρθρωση της καλλιέργειας του καπνού με άλλες ανταγωνιστικές καλλιέργειες»

Τεχνικοοικονομική
Ανάλυση: Νομός
Αιτωλοακαρνανίας

- Υπεύθυνος έργου: Φωτόπουλος Χρήστος: Καθηγητής Marketing – Management Τροφίμων του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων
- Εισηγητής: Παππά Χριστίνα – Οικονομολόγος, Υποψήφια Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

1. Σκοποί και στόχοι της έρευνας

- Στόχοι της έρευνας είναι:
 1. Ανάλυση κόστους παραγωγής και οικονομικών αποτελεσμάτων της καλλιέργειας του καπνού και εναλλακτικών γεωργικών προϊόντων,
 2. Διερεύνηση της πιθανότητας αντικατάστασης του καπνού

2. Μεθοδολογία

- Πρωτογενής έρευνα πεδίου.
- 1.500 ερωτηματολόγια σε παραγωγούς καπνού.
- Σε 8 νομούς (Αιτωλοακαρνανίας, Φθιώτιδας, Καρδίτσας, Πέλλας, Πιερίας, Ροδόπης, Ξάνθης και Σερρών).
- Επιπλέον, 1.500 ερωτηματολόγια σε παραγωγούς άλλων προϊόντων.

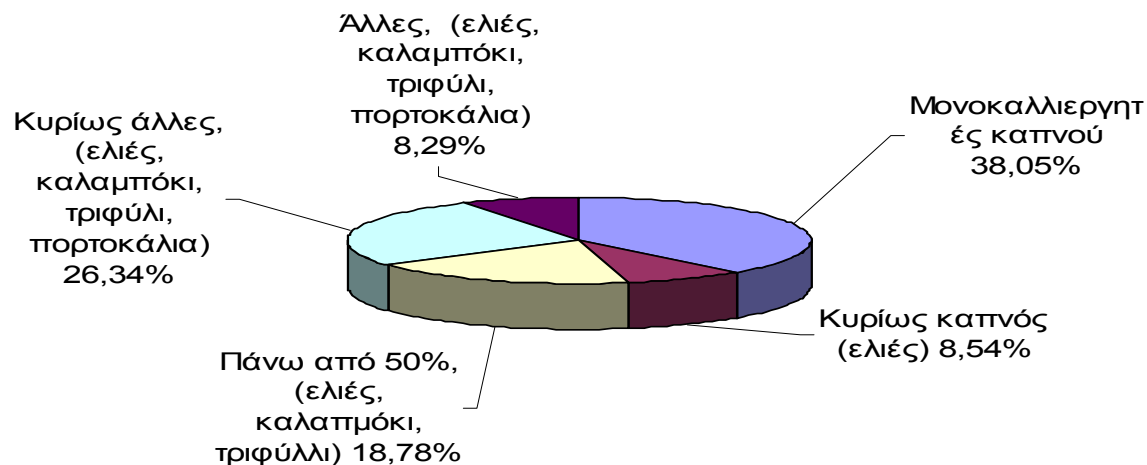
3. Προφίλ Αρχηγού της Γεωργικής εκμετάλλευσης (N=410)

1. Ηλικία αρχηγού εκμετάλλευσης					
<25	26-35	36-45	46-55	56-65	>66
3,80%	15,70%	21,40%	30,20%	22,00%	7,00%
2. Φύλο Αρχηγού εκμετάλλευσης					
Αρρεν		Θήλυ			
96,30%		3,70%			
3. Μορφωτικό Επίπεδο					
Δεν πήγε σχολείο		Δημοτικό	Γυμνάσιο-Λύκειο		Ανώτατη
4,40%		80,70%	14,90%		-
4. Απασχόληση στην εκμετάλλευση					
Αποκλειστική		Κύρια	Δευτερευόντως		απασχόληση
93,70%		3,20%	2,40%		0,70%
5. Καταγωγή από αγροτική οικογένεια					
Ναι			Όχι		
99,50%			0,50%		
6. Έτη απασχόλησης στην εκμετάλλευση					
Ως 11	Νοε-20	21-31	31-41	>42	δ.α
6,83%	22,68%	26,10%	26,34%	13,90%	4,15%
7. Διαδοχή					
Ναι			Όχι		
11,50%			88,50%		

4. Προφίλ Γεωργικής Εκμετάλλευσης (N=410)

1. Μέσος Όρος στρεμμάτων:	13,46	ιδιόκτητη γη
	14,89	συνολική γη
	17,95	Virginia (v=307)
	9,66	Ανατολικού τύπου (v=103)
2. Τάξεις στρεμμάτων καπνού	Ιδιότητα στρ.	Συνολικά στρ.
1-10 στρέμματα	47,18%	56,59%
11-20 στρέμματα	35,01%	28,78%
21-50 στρέμματα	15,13%	12,44%
>51 στρέμματα	2,67%	2,20%

5α. Τεχνικοοικονομικά στοιχεία καπνού

- **Κόστος παραγωγής**
 - Με επιδοτήσεις
 - Χωρίς επιδοτήσεις
- **Οικονομικά αποτελέσματα**
 - Γεωργικό εισόδημα
 - Κέρδος

5β. Δαπάνες

- **Ενοίκιο**
- **Εργασία**
 - Οικογενειακή – Ξένη
- **Κεφάλαιο**
 - Αναλώσιμα (λίπασμα, φάρμακα, κοπριά, κλπ)
 - Αποσβέσεις
 - Ασφάλιστρα,
 - Συντήρηση,
 - Τόκοι (μονίμου, ημιμονίμου, κλπ)

6α. Κύριες Δαπάνες Καπνού

ΔΑΠΑΝΕΣ	Καπνός (Virginia)		Καπνός (Λοιπές Ποικιλίες)	
A) Μεταβλητές δαπάνες (€/στρ)	150,1		132,06	
1. Λιπάσματα	58,69		32,28	
2. Γεωργικά φάρμακα	61,41		82,17	
3. Λοιπές Δαπάνες	30		17,61	
B) Απαιτήσεις σε εργασία (€/στρ)	Ανθρ.	Μηχαν.	Ανθρ.	Μηχαν.
1. Ξηρική καλλιέργεια	-	-	-	-
2. Ποτιστική Καλλιέργεια	425	284	580	222

6β. Παραγωγικές Δαπάνες Καπνού

ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	ΚΑΠΝΟΣ (Ανατολικού Τύπου)	ΚΑΠΝΟΣ Virginia
	Ευρώ/Στρ.	Ευρώ/Στρ.
1. ΕΔΑΦΟΣ	45,22	56,00
2. ΕΡΓΑΣΙΑ	511,37	295,29
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	409,67	417,24
<i>I. Αναλώσιμα</i>	128,80	153,24
α. Λίπασμα	38,11	49,97
β. Γεωργικά φάρμακα	48,67	61,48
γ. Καύσιμα & Λιπαντικά	8,10	8,48
<i>IIα. Αποσβέσεις</i>	68,69	70,45
<i>IIβ. Συντήρηση</i>	24,98	18,92
<i>IIγ. Ασφάλιστρα</i>	9,64	13,78
<i>III. Τόκοι Κυκλοφοριακού Κεφαλαίου</i>	24,10	17,07
<i>IV. Λοιπά</i>	135,88	127,19
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	966,26	768,53

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων

7α. Παραγωγικές δαπάνες πιθανών εναλλακτικών καλλιεργειών

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ	Σιτάρι σκληρό	Καλαμπόκι	Τριφύλλι
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ ΠΡΟΣΟΔΟΥ	297,63	1.192,53	1.120,00
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	Ευρώ/Στρ.	Ευρώ/Στρ.	Ευρώ/Στρ.
1. ΕΔΑΦΟΣ	33,92	33,92	45,22
2. ΕΡΓΑΣΙΑ	7,18	150,63	146,89
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	156,40	181,37	183,68
<i>I. Αναλώσιμα</i>	57,60	80,28	61,71
α. Λίπασμα	21,32	21,21	18,56
β. Γεωργικά φάρμακα	18,45	32,82	20,66
γ. Καύσιμα & Λιπαντικά	3,53	5,93	6,09
<i>II. Ετήσιες Δαπάνες Ημιμόνιμου Κεφαλαίου (Μηχανημάτων)</i>	0,53	1,99	1,53
<i>III. Ετήσιες Δαπάνες Παγίου Κεφαλαίου</i>	0,16	0,53	0,35
<i>IV Τόκοι Κυκλοφοριακού Κεφαλαίου</i>	5,14	11,12	10,83
<i>V. Λοιπά</i>	92,97	87,46	109,25
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	197,50	365,92	375,79
ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (ευρώ/στρ.)	107,3	540,0	570,7

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων

7γ. Παραγωγικές Δαπάνες πιθανών εναλλακτικών προϊόντων

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ	Ελιές (βρώσιμες)	Πορτοκάλια
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ ΠΡΟΣΟΔΟΥ	2.597,65	820,60
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	Ευρώ/Στρ.	Ευρώ/Στρ.
1. ΕΔΑΦΟΣ	56,53	56,53
2. ΕΡΓΑΣΙΑ	322,21	257,52
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	222,67	204,66
<i>I. Αναλώσιμα</i>	122,50	75,29
α. Λίπασμα	34,83	44,93
β. Γεωργικά φάρμακα	36,38	27,13
γ. Καύσιμα & Λιπαντικά	5,73	3,23
<i>II. Ετήσιες Δαπάνες Ημιμόνιμου Κεφαλαίου (Μηχανημάτων)</i>	3,34	2,64
<i>III. Ετήσιες Δαπάνες Παγίου Κεφαλαίου</i>	1,15	0,90
<i>IV Τόκοι Κυκλοφοριακού Κεφαλαίου</i>	5,43	16,17
<i>V. Λοιπά</i>	90,26	109,66
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	601,41	518,71
ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	856,07	9,45

Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων

7β. Παραγωγικές δαπάνες πιθανών εναλλακτικών καλλιεργειών

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ	Σπαράγγια	Λάχανο (συμβατικό)	Λάχανο (βιολογικό)	Μαρούλι (συμβατικό)	Μαρούλι (βιολογικό)
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ ΠΡΟΣΟΔΟΥ	2.275,00	1.563,85	2.970,37	1.691,67	3.187,82
ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	Ευρώ/Στρ.	Ευρώ/Στρ.	Ευρώ/Στρ.	Ευρώ/Στρ.	Ευρώ/Στρ.
1. ΕΔΑΦΟΣ	150,00	71,20	69,36	70,92	64,67
2. ΕΡΓΑΣΙΑ	484,00	289,38	754,93	236,18	706,16
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	597,51	1.075,32	1.775,87	1.057,79	1.703,89
<i>I. Αναλώσιμα</i>	238,33	485,22	735,36	486,21	654,44
α. Λίπασμα	60,00	144,51	226,40	134,01	179,08
β. Γεωργικά φάρμακα	150,00	167,43	207,01	161,39	170,38
γ. Καύσιμα & Λιπαντικά	28,33	28,57	33,42	28,57	33,53
<i>II. Ετήσιες Δαπάνες Ημιμόνιμου Κεφαλαίου (Μηχανημάτων)</i>	316,25	255,17	491,58	247,20	487,54
<i>III. Ετήσιες Δαπάνες Παγίου Κεφαλαίου</i>	-	220,43	390,89	208,64	404,42
<i>IV Τόκοι Κυκλοφοριακού Κεφαλαίου</i>	16,35	10,90	19,37	10,55	18,05
<i>V. Λοιπά</i>	26,58	103,61	138,67	105,20	139,44
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	1.231,51	1.435,90	2.600,16	1.364,89	2.474,72
ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ (ευρώ/στρ.)	1.164,42	318,18	804,73	461,23	1.124,07

8. Παραγωγικές Δαπάνες Αρωματικών-Φαρμακευτικών Φυτών

ΔΑΠΑΝΕΣ	Ρίγανη				Τσάι του βουνού		Λεβάντα Ποτιστική			
	ξηρική		ποτιστική				Μηχανής		Χειρός	
Α. Μεταβλητές δαπάνες (€ /στρ.)										
1. Σπόροι	22,14		22,14		-		-		-	
2. Λιπάσματα	7,93		12,68		9,5		17,43		17,43	
3. Γεωργικά φάρμακα	38,02		38,02		1,59		25,36		25,36	
4. Λοιπές Δαπάνες	2,64		6,75		5		14,67		-	
5. Μηχανική συλλογή	12		12		-		33,46		33,46	
B. Απαιτήσεις σε εργασία:(€/στρεμ.)	ανθρ	μηχ.	ανθρ.	μηχ.	ανθρ	μηχ	ανθρ	μηχ	ανθρ	μηχ
1. Ξηρική Καλλιέργεια	500	52,5	-	-	560	52,5	-	-	-	-
2. Ποτιστική καλλιέργεια	-	-	640	62,16	-	-	121	113	457	69

9α. Αποτελέσματα

- Στο νομό της Αιτωλοακαρνανίας υπάρχουν πολλές επιλογές για την αντικατάσταση της καλλιέργειας του καπνού.
- Ωστόσο πρέπει να γίνει κατανοητό ότι αυτοί που αποφασίζουν για την επιλογή της καλλιέργειας εκείνης ή της εκτροφής εκείνης που θα είναι περισσότερο συμφέρουσα είναι οι ίδιοι οι παραγωγοί.
- Οι εναλλακτικές καλλιέργειες και οι εκτροφές που προτείνονται είναι ενδεικτικές και στόχο έχουν την ενημέρωση των παραγωγών.

9β. Αποτελέσματα

- Συγκεκριμένα, για την καλλιέργεια καπνού Ανατολικού τύπου (Τσεμπέλια, Μπασμάς, Κατερίνης, κλπ), η οποία έχει μειωθεί σημαντικά από το 2005 και περιορίζεται μόνο στην ποικιλία Κατερίνης (Σ53) σε ορεινές ξηρικές (Αγρίδι, Πατιόπουλο, κλπ) και πεδινές ποτιστικές (Ματαράγκα, Γραμματικό, Κ.Μακρυνού, κλπ) περιοχές του νομού προτείνεται:
 - Η αιγοπροβατοτροφία (βιολογική ή ολοκληρωμένης διαχείρισης παραγωγής),
 - Τα χειμερινά σιτηρά (κυρίως για ξηρικά εδάφη),
 - Αρωματικές – Φαρμακευτικές καλλιέργειες (με την κατάλληλη υποδομή).

9γ. Αποτελέσματα

- Τέλος όσον αφορά τις άλλες ποικιλίες καπνού (κυρίως Virginia) έχουν περισσότερες επιλογές αντικατάστασης, εφόσον η παραγωγή τους στο νομό έχει εκμηδενιστεί. Επιλογές υπάρχουν και για τα ποτιστικά καπνά ανατολικού τύπου.
- Συνεπώς για αυτού του τύπου καπνά προτείνονται:
 - Τα σπαράγγια,
 - Τα εσπεριδοειδή – κυρίως πορτοκάλια
 - Οι ελιές,
 - Τα λαχανικά και κηπευτικά γενικότερα (και βιολογικής παραγωγής)

Όλα τα παραπάνω προϊόντα προτείνονται πάντα με την προϋπόθεση δημιουργίας μιας σωστής υποδομής για την διαθεσιμότητα τους.